

Tämä on rinnakkaistalenne. Sen viitetiedot saattavat erota alkuperäisestä /

This is a self-archived version of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Version: **Publisher's version**

Copyright: **© The Author(s) 2019**

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /
To cite this article please use the original version:

ÄIJÖ, M., HIETANEN, A. ja TURJAMAA, R. 2019. Nyt skarpina! Koulutus teknologisoituvaan kotihoitoon. *Pro terveys* 46 (5), 10-11.

Nyt skarppina!

Koulutus teknologisoituvan kotihoitoon.

Kotihoitoon viedään teknologista osaamista, ikäteknologiaa, erikoistumiskoulutuksen avulla. KOTEK-ERKO-hankkeessa kehitetään valtakunnallinen erikoistumiskoulutus nykYTEKNOLOGIAN käyttöön ikäihmisten kotihoidossa.

KOTEK-ERKO-koulutuksen suunnittelua on ohjannut tarvelähtöinen ajatus nykYTEKNOLOGIAN käytön tukemisesta ja hyödyntämisestä entistä laajemmin asiakkaiden, heidän läheisten ja työntekijöiden arjessa. Hanketta hallinnoi Hämeen ammattikorkeakoulu ja osatoteuttajina ovat Oulun ammattikorkeakoulu, Turun ammattikorkeakoulu ja Savonia-ammattikorkeakoulu. Erikoistumiskoulutuksen kehittämiseen on osallistunut myös kunnallisen ja yksityisen terveysterveyden ja hoitoalan organisaatioiden edustajia. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on myöntänyt hankkeelle Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoituksen.

Teknologiaa ikääntyville sopivalla tavalla

Teknologian kenttä on dynaaminen ja kovaa vauhtia muuntuva maailma. Jo itsessään teknologia käsitteenä on moninainen, jolla voidaan tarkoittaa vain yksittäistä teknologista ratkaisua tai laajoja teknologiapalveluja. Ikäteknologian keskeisenä tavoitteena on kehittää ikääntyville soveltuvia laitteita, palveluita ja ympäristöjä toimintakyvyn ja hyvän ikääntymisen tukemiseksi (1). Maailman terveysjärjestö WHO (2019) (2) koros-

taa digitaalisten ratkaisujen nopeampaa käyttöönottoa terveyden edistämiseksi. Erityisesti tämä haastaa kotona asuvia iäkkäitä ihmisiä. Se miten eri toimintakyvyn omaavat iäkkäät ihmiset osaavat ja oppivat käyttämään teknologiaa kodeissaan vaihtelee laajasti. Osa iäkkäistä ihmisistä suhtautuu teknologiaan positiivisesti. He oppivat ja hallitsevat uuden teknologian käytön sujuvasti. Vastaavasti toinen ääripää iäkkäitä ihmisiä ei ole juurikaan käyttänyt teknologiaa, suhtautuu uuteen teknologiaan varauksellisesti ja kokee käytön opettelun vaikeana. (3.)

Teknologian tulee tukea hyvää ja mielekästä arkea kotona. Valtakunnallinen laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019 korostaa iäkkäiden palveluissa automatiikan ja robotiikan käyttömahdollisuuksia osana asiakkaiden omahoitoa, omaishoitajien tukena sekä henkilöstön työtehtävien, hallinnoinnin ja organisoimisen tehtävissä. (4). Suositus

jalkautuu arkeen etukäteen hyvin suunnitelluilla teknologian käyttöönotoilla, joissa mukana ovat niin iäkkäät ihmiset, heidän läheisensä kuin myös kotihoitoon

työntekijät johtoa unohtamatta. Teknologiset ratkaisut tukevat kotihoitoon työntekijöiden työn tekemistä (5) ja tarjoavat iäkkäille ihmisille toimintakykyä tukevia ratkaisuja. Jotta tämä olisi arjen sujuvaa työtoimintaa työntekijälle ja hyvää elämää iäkkäille ihmisille, tarvitaan laadukasta koulutusta lisäämään teknologista asiantuntijuutta ja ammatillista osaamista kotihoitoon.

Erikoistumisella osaamista

KOTEK-ERKO -hankkeessa kehitettävän erikoistumiskoulutuksen suunnittelun keskeisenä ajatuksena on integroida työelämälähtöisesti ja laadukkaasti iäkkäiden ihmisten kotihoitoon teknologiaa. Valtakunnallinen erikoistumiskoulutus on tarkoitettu jo korkeakoulututkinnon suorittaneille opiskelijoille pitkäkestoiseksi (30 opintopistettä) tutkintoon johtavaksi koulutusmuodoksi (6). Koulutus syventää ja laajentaa opiskelijan asiantuntemusta ja tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden itsensä kehittämiseen

monialaisesti. Koulutuksen aikana opiskelija pääsee tutkimaan ja kehittämään työelämästä esille nousseita kotihoitoon ja teknologiaan liittyviä haasteita.

TYÖNTEKIJÄT KOHTAAVAT ARKITILANTEITA, JOTKA KAIPAAVAT UUSIA RATKAISUJA. TEKNOLOGIA VOI OLLA NÄISSÄ MAHDOLLISUUS.

INFO > KOTEK-ERKO-hanke valmistaa erikoistumiskoulutusta nykYTEKNOLOGIAN käyttömahdollisuuksista ikäihmisten kotihoidossa. Hankkeessa (2017-2019) suunnitellaan ammattikorkeakoulutasoinen erikoistumiskoulutus, jolla tuotetaan osaamista kotihoitoon toimintakenttään valtakunnallisesti. Yhteistyössä työelämän kanssa tuotetut sisällöt antavat uutta tietoa terveysteknologiasta ja digitaalisista ratkaisuista kotihoitoon.

OSA IÄKKÄISTÄ IHMISSISTÄ SUHTAUTUU TEKNOLOGIAAN POSITIIVISESTI. HE OPPIVAT JA HALLITSEVAT UUDEN TEKNOLOGIAN KÄYTÖN SUJUVASTI.

Erikoistumisopinnot on suunniteltu yhdessä ammattikorkeakoulujen työelämän edustajien, iäkkäiden ihmisten ja yritysten kanssa. Opetussisältöjen suunnittelutyössä on hyödynnetty asiantuntijoiden kokemuksia ja mielipiteitä teknologian hyväksikäytöstä kotihoidossa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Suunnittelutyön tuotoksena on syntynyt niin koulutuksen kompetenssit kuin opintojen sisällöt.

Opiskelija pääsee kehittämään myös itse

Erikoistumisopinnot rakentuvat kolmesta teemasta, joista ensimmäisessä opiskellaan palvelurakenteita, digitalisoituvaa toimintaympäristöä, kotihoidon teknologisia ratkaisuja ja tietojärjestelmiä. Lisäksi opiskelulisältönä ovat kotihoidon teknologisten ratkaisujen hankintaprosesseihin liittyvä osaaminen ja johtaminen. Sisältöihin perehdytään työntekijän työntekemisen ja osaamisen näkökulmista.

Toinen sisältöteema on asiakaslähtöinen tarkastelu, jossa korostuu myös potilasturvallisuus. Teknologisten ratkaisujen mahdollisuuksia ja käyttöä opiskellaan asiakkaan ohjaamisessa ja asiakkaan osallisuuden tukemisessa.

Sisällöissä korostuvat teknologian eettinen pohdinta, soveltuvien teknologioiden hallinta, palvelutarpeen arviointi ja asiakkaan valmiuksien lisääminen teknologian käytössä.

Koulutuksen tutkimus- ja kehittämissosaamisen teema tukee opiskelijan kehittämisvalmiuksia. Monia kotihoidon haasteita ei ole vielä ratkaistu ja työntekijät kohtaavat arkitilanteita, jotka kaipaavat uusia ratkaisuja. Teknologia voi olla näissä mahdollisuus. Tämän vuoksi teknologian tuotekehitys, uusien ratkaisujen pilotointi, palvelumuotoilu ja käyttöönotto ovat sisältöinä opinnoissa. Kehittämistyössään opiskelija voi kehittää uusia ratkaisuja tai integroida uudella tavalla teknologiaa kotihoidon työn arkeen. Näin opiskelijalla on mahdollisuus vahvistaa kehittämissosaamistaan.

Erikoistumiskoulutuksen oppimisympäristöksi on valittu PLE (Personal Learning Environment) eli henkilökohtainen oppimisympäristö. Siinä opiskelija säätelee itse oppimisprosessiaan, joka tarkoittaa omien oppimistavoitteidensa

asettamista sekä sisältöjen ja toimintaverkoston valitsemista tavoitteiden mukaisesti. Opiskelun tuloksena syntyy tietoa, joka on rakennettu yhteisöllisessä prosessissa. PLE toimii myös opiskelijan omien muistiinpanojen, kokemusten, reflektointien ja koulutuksessa tuotetun tiedon tallennuspaikkana ja on aina opiskelijan käytettävissä. Opettajalla on opiskelijan oppimisprosessissa ohjaajan rooli.

Koulutus on yksi mahdollisuus edistää kotihoidon teknologista osaamista. ●

LÄHTEET

1. Forsberg, K., Intosalmi, H., Nordlund, M. & Suhonen, S. Ikäteknologiasanasto. KAKATE-raportteja 3/2014. https://www.valti.fi/fileadmin/user_upload/Julkaisut___pdf/Raportit___pdf/KateknologiaSanasto_netiti.pdf. 26.1.2019.
2. Maailman terveysjärjestö, WHO. Global strategy on digital health 2020-2024. Draft 26 March 2019. Saatavilla: <https://extranet.who.int/dataform/upload/surveys/183439/files/Draft%20Global%20Strategy%20on%20Digital%20Health.pdf>
3. Curtis K & Price K. Factors that influence older people's engagement with digital health technology. *Nurs Older People* 2017, 20;29(10): 27-30.
4. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017-2019. Julkaisuja 2017-6. http://julkaisut.valtionneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80132/06_2017_Laatusuositusjulkaisu_fi_kansilla.pdf.
5. Andersson, Marchesoni, M., Axelsson, K., Fältholm, Y. & Lindberg, I. Technologies in older people's care: Values related to a caring rationality. *Nursing Ethics* 2017, 24(2), 125-137.
6. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://minedu.fi/korkeakoulutus> 05.2.2019.

MARJA ÄIJÖ
gerontologian ja kuntoutuksen
yliopettaja, TtT,
Savonia-ammattikorkeakoulu

AIJA HIETANEN
lehtori, THM,
Savonia-ammattikorkeakoulu

RIITTA TURJAMAA
lehtori, TtT,
Savonia-ammattikorkeakoulu